

สรุปวิชา 30201 พระพุทธศาสนา 1
เนื้อหาบทที่ 1 และ 2 (Formative 1 ม.4 ภาคเรียนที่ 1)

ชมพูทวีป

- แคว้นเรียก "ชนบท" แคว้นใหญ่ๆ "มหาชนบท" แคว้นส่วนกลาง "มัชฌิมชนบท" แคว้นนอกเขต "ปัจฉิมชนบท"

- การแบ่งเขต พระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส คาดว่าพวกอริยกะเข้ามาจึงเรียกส่วนที่ไปอยู่ว่าเป็นศูนย์กลาง

มัชฌิมชนบท

- มี 16 แคว้น แคว้นสำคัญมี

*เขียนในรูป ชื่อ{เมืองหลวง} - ความสำคัญ

มคธ {วางคฤห์} - K พระเจ้าพิมพิสาร/พระเจ้าอชาตศัตรู สิทธิขาดปกครอง, ประดิษฐานพระพุทธศาสนาที่แรก

กาสิ {พาราณสี} - ปฐมเทศนา ปาอิสิปตนมฤคทายวัน

โกศล {สาวัตถี} - K พระเจ้าปเสนทิโกศล สิทธิขาดปกครอง, ประดิษฐานพระพุทธศาสนาใหม่ [ถ้าถามให้ไม่ระบุที่แรกตอบอันนี้]

วัชชี {เวสาลี/ไพศาลี} - สามัคคีธรรม

มัลละ {กุสินารา/ปาวา} - สามัคคีธรรม

วังสะ {โกสัมพี} - ด้าขาย

อวันตี (อุชเชนี) - K พระเจ้าจันทปัชโชต(ก่อนเข้ายโหดร้าย) สิทธิขาดปกครอง

คันธาระ {ตักสิลา} - ศูนย์กลางความรู้

การปกครอง

ราชาธิปไตย(สมบูรณาญาสิทธิราชย์) - K มีสิทธิขาดปกครอง มีปุโรหิตช่วยเช่น วัสสการพราหมณ์ของพระเจ้าอชาตศัตรู ใช้หลักธรรม ทศพิธราชธรรม 10, จักรวรรดิวัตร 12

สามัคคีธรรม(คล้ายประชาธิปไตย) - มีสภาเรียก "สังฆาตคาร" สมาชิก >= 20 ปี มาจาก ชนบท(เมือง) นิคม(อำเภอ) คาม(ตำบล) มีคำปฏิญาณ เช่น เจ้าศากยะมี

1) จะรักษาผลประโยชน์ศากยวงศ์ 2) ไม่ขาดประชุม 3) แสดงความเห็น/แจ้งคนประพฤติดโดยเปิดเผย 4)ไม่โกรธเมื่อโดนกล่าวหาและยอมรับหากเป็นจริง

ระบบนี้หากไม่สามัคคีอาจล่มง่าย ควรใช้"อภิธานิยธรรม 7" (คุณธรรมที่จะป้องกันสังคมไม่ให้เกิดความเสื่อม" มี

1) ประชุมบ่อยๆ 2) มาพร้อม กลับพร้อม 3) ของเก่าใช้ได้อย่างบัญญัติใหม่ 4) เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ 5) ปกป้องสนับสนุนเสรีภาพสตรี 6) เคารพบูชาสถาน ปุชนยวัตถุ สถานที่ต่างๆ 7) ป้องกันสมณิพราหมณ์

ระบบวรรณะ

กำหนดไว้ตั้งแต่เกิดเปลี่ยนไม่ได้ มี 4(5) วรรณะได้แก่

พราหมณ์ - ทำพิธีกรรม - สีขาว

กษัตริย์ - นักรบ นักปกครอง - สีแดง

แพศย์/ไวยสยะ - พานิช เกษตร ศิลปหัตถกรรม

เน้น"พ่อค้า" - สีเหลือง

ศูทร - กรรมกรใช้แรงงาน - สีอะไรก็ได้ยกเว้นที่กล่าวมา (เน้น ดำ เขียว)

การเกิดวรรณะ

1)ตำนาน

1.1 ยุค

พราหมณ์ - กฤตยุค

กษัตริย์ - ไตรตายุค

แพศย์ - ทวาปรยุค

ศูทร/จันทาล - กัลยยุค

1.2 องค์เทพของพระผู้สร้าง - พระพรหมสร้างจากอวัยวะต่างๆ

พราหมณ์ - พระโอษฐ์(ปาก)

กษัตริย์ - พระพาหา(แขน)

แพศย์ - พระอุร(คนขา/ตะโพก)

ศูทร - พระบาท

2)หลักวิชา

วรรณะ=สี่ผัด เดิมแบ่งตามสี่ผิวและอารยันอยู่ 3 อันแรก คนพื้นเมืองเป็นคูทร

ศาสนา/ความเชื่อ

ล้างบาป-พราหมณ์/ฮินดู ล้างบาปที่แม่น้ำคงคา โดยเฉพาะเมืองพาราณของพระศิวะ และ เมืองคยาของพระวิษณุ

โลก/ชีวิต-พราหมณ์เป็นผู้สร้างโลก แต่มีหลายความเห็นมากไม่ว่าตายแล้วเกิดใหม่มีกี่ โลกสิ้นสุดมีกี่ บลาๆ...

การหาสิ่งจรรรม

คนเบื่อโลกออกไปแสวงหาโมกษะ พวกนี้เรียก

อาชีวก/ปริพาชก/ชฎิล/สมณะ

มี12 ลัทธิแต่มี 6 เจ้าลัทธิดังนี้

*รูปแบบ เจ้าลัทธิ-ชื่อลัทธิ-อธิบาย

- ปุณณกัสสป-อภิรียทิกฎฐิ-ทำอะไรไม่มีผล ทำ=ไม่ทำ มักขลิโคศาล-อเหตุกทิกฎฐิ/สังสารสฤทธิ-ไม่มีเหตุมีแต่ผล เดี่ยวกับบริสุทธ์เอง

- อชิตเกสภัมพล-นัตถิกทิกฎฐิ/อุจเฉาทิกฎฐิ-มีแต่การรวมของธาตุทั้ง 4 ด้านบุชายัญญ/ให้ทาน เป็น วัตถุนิยม

- ปกธกัจจายนะ-สัสตทิกฎฐิ/นัตถิกทิกฎฐิ-มีสิ่งแท้ 7 อย่าง ดิน น้ำ ลม ไฟ สุข ทุกข์ ชีวะ เป็นอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น การฆ่าไม่ถือว่ามีคนฆ่า

- นิครนถ์นาฎบุตร-อตตกิลมถานุโยค-ลัทธิทรมานตน ห้ามเบียดเบียนยิ่งยวด ซีเปลือย

- สัญชัยเวสฏฐบุตร-อมราวิกเขปิกาทิกฎฐิ-เอาแน่เอานอนไม่ได้

แนวทางปฏิบัติ

- โลกยตตะ/กามสุขัลลิกายนุโยค(ลัทธิหมกมุ่นอยู่ในความสุขทางกาม) - หาดความสุขทางกาย

- ตบวิธิ/ออตตกิลมถานุโยค(ลัทธิทรมานตนให้ลำบาก) - บำเพ็ญตบะ ทรมานตน พระเจ้าจะประทานความหลุดพ้นมาให้

- โยควิธิ - ผู้ฝึกเรียกโยคี ทำจิตให้สงบซึ่งทำให้ได้

ณานสมาบัติ พระพุทธเจ้าไปทดสอบมากับ อาฬารดาบส กาลามโคตร และ อุทกดาบส รามบุตร

พุทธประวัติ

เจ้าชายสิทธัตถะ(พระเจ้าสิทธัตถะโคตมะ)

- เป็นพระราชโอรสของผู้ครองนครกบิลพัสดุ์ เชื้อระบบวรรณะ พระองค์อยู่วรรณะกษัตริย์ซึ่งสูงจึงไม่มีปัญหา

- ได้การศึกษาดี เรียนเก่ง เรียนกับครูเช่น ครูวิศวามิตร ไม่ยกตนข่มท่าน นอบน้อมถ่อมตน

- ได้รับการดูแลดีเพราะกลัวออกผนวชตามคำทำนาย พระราชบิดาสั่งสร้างปราสาท 3 หลังให้อยู่ใน 3 ถตุ ให้แต่งงานกับ พระนางยโสธรา(พิมพา) ชัดตียนารีแห่งกรุงเทวะ ดังนั้นคือมีทุกอย่างพร้อม

- มีคุณความดี พระจริยวัตรงดงาม กรุณาต่อสัตว์ตอเนเด็กเห็นนงหงษ์ถูกยิงตกจึงมารักษา เคยเถียงกับเจ้าชายเทวะทัต เรื่องชิงนก เจ้าชายสิทธัตถะชนะด้วยเหตุว่า "ผู้ทำลายชีวิตมิใช่เจ้าของนก แต่ผู้ให้ชีวิตเป็นเจ้าของนก"

การมองโลก

- เห็นความสุขทางโลกเป็นมายา กามสุขเป็นความสุขจอมปลอม ไม่เห็นแก่ลาภ ยศ สรรเสริญ

- พิจารณาทุกสิ่งเป็นของคู่กัน - มีสุขมีทุกข์ มีเกิดต้องมีไม่เกิด.. จึงคิดออกผนวช

- เห็นชีวิตฆราวาสดับทุกข์ไม่ได้เพราะมีงานต้องทำการครองเพศบรรพชิตจึงจะทำให้หลุดพ้นได้

- มองโลกด้วยปัญญา ไม่ได้มองแง่ร้ายเกินจริง ไม่อ้อวอนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภายหลังเรียก อริยสัจ 4 คือ ทุก - มีทุกอะไร สมุทัย - ทำไมเกิดทุก นิโรธ - แก้ได้มีัย มรรค - แก้ยังไง

เหตุที่ออกผนวช

- พระองค์มีพระอัธยาศัยไปทางธรรมแต่วัยเยาว์ ไม่หมกมุ่นกามสุข เห็นโลกก็สุขว่าจะไม่ทำให้พ้นทุกข์ได้ จึงเสด็จออกแสวงหาทางพ้นทุกข์เรียก "โมกษธรรม" การเสด็จออกครั้งนี้ยิ่งใหญ่เพื่อมวลมนุษยชาติติดจึงเรียก "มหาภิเนษกรมณ" แปลว่าการเสด็จ

แสวงหาพระคุณที่ยิ่งใหญ่คือ "พระโพธิญาณ"

- ตามตำนานบอกว่าคุณทวดทั้ง 4 คือคนเกิดแก่เจ็บตาย แต่ความเป็นจริงแล้วอายุ 29 ไม่น่าจะไม่เคยเห็นได้ ดังนั้นคือน่าจะเคย"เห็นด้วยตาเนื้อ"แล้วแต่ครั้งหลังคือ"การเห็นด้วยตา คือปัญญา" เกิดความเข้าใจในสังสารวัฏ
- การออกบวชเกิดใกล้กับตอนที่พระองค์ได้ข่าวโอรสประสูติ จึงรู้สึกเหมือนเป็นบ่วงอุทานว่า "ราหูลืมาช่าต๋น พนฺธนี ชาตํ : เครื่องผูกพันเกิดขึ้นแล้ว" วันนั้นตอนกลางคืนจึงทรงควมม้าชื่อ"กัณฐกะ"โดยมีมหาดเล็กคนสนิทชื่อ"ฉันทะ"ออกไปด้วยจนถึงริมฝั่งแม่น้ำอินทมาเขตกันทรมาแดนระหว่างแคว้นมัลลสะกับแคว้นสะกะ ทรงใช้พระขรรค์ตัดพระเมาลีถือเพศบรรพชิต

การตรัสรู้

ใช้เวลา 6 ปี 4 ชั้นคือ

- 1)ฝึกปฏิบัติโดยคะ กับ อ.2 ท่านในแคว้นมคธ คือ "อาฬารดาบส กาลามโคตร" กับ "อุทกดาบส รามบุตร" ได้ ฌานสมาบัติ 7 และ ฌานสมาบัติ 8 จาก อ.แต่ละคน ตามลำดับ แต่รู้อย่างพ้นทุกไม่ได้ จึงลา อ.ไป
- 2)บำเพ็ญตบะ ทรมาณตนอย่างอุกฤษฏ์ เปลือยการตากลมฝน ไม่ฉันปลาเนื้อ กินมูลโค เขลงเท้า ไม่นั่ง นอนบนหนามแหลมคม แขนงน้ำเย็นวันละ 3 เวลา ก็ยังไม่พ้นทุกข์
- 3)บำเพ็ญทุกรกิริยา การกระทำที่ทำได้ยากยิ่ง มี 3 ชั้นคือ
 - 3.1 กัดฟันเข้าหากัน ลิ้นดูลเพดาน ทำนานๆ จนร้อนทั้งตัว
 - 3.2 กลืนลมหายใจ จนหัวอื้อ ปวดหัว จุก
 - 3.3 อดอยาก - ลดอาหารทีละน้อยจนไม่กินอะไรเลย ผอมเหลือแต่กระดูก ลูบตัวขนหลุดร่วง พบว่าไม่ใช่หนทางตรัสรู้จึงกลับมากินอาหารอย่าง

เดิม และพบทางสายกลาง "มัชฌิมาปฏิปทา" เป็นขั้นสุดท้าย ปัญจศีลย์เมื่อเห็นกับมากินอาหารจึงเลื่อมสรุทธา

- 4) ทรงบำเพ็ญเพียรทางจิต - ไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ตอนเช้ารับข้าวมธุปายาสจากนางสุชาดา นำมาถวายเพราะคิดว่าเป็นเทวดา หลังทานแล้วได้นำภาตข้าวลอมไม้ม้วนน้ำ ตอนเย็นได้ขำม้วนน้ำเนรัญชรามาฝั่งตะวันตก ทรงนำเอาหญ้ากุงคะ 8 กำที่นายโสตถิยะถวายมาปูลาดเป็นนอสนะ ณ โคนต้นโพธิ ทรงนั่งสมาธิหันหน้าไปทิศตะวันออก พระปฤษฎาณคค์(หลัง)พิงต้นโพธิ์ บรรลุฌานทั้ง 4 ใช้เป็นพื้นฐานจนเกิดฌานแล้วตรัสรู้

การรู้แจ้ง

- 1)ปฐมยาม บรรลุ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติได้
- 2)มัชฌิมยาม บรรลุจตุปปาตญาณ เห็นการเวียนว่ายตายเกิด
- 3)ปัจฉิมยาม บรรลุอาสวักขยญาณ ตัดกิเลสได้สิ้นเชิง ได้อรหัตตผล 4 สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า

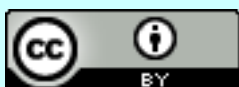
เพิ่มเติม

สังเวชนียสถาน 4 - สถานที่ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า
 ประสูติ - ลุมพินีวัน กรุงราชคฤกษ์
 ตรัสรู้ - ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม - พุทธคยา
 ปรีณิพพาน - เมืองพาราณสี แคว้นกาสิ
 แสดงปฐมเทศนา - ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี

จากใบที่แจกในห้องเขียนว่า Credit 655 ศิลป์ญี่ปุ่นที่ยังไม่ครบในนี้

หลักธรรมแห่งมิดรภาพ : สังคหวัตถุ 4

Ref: หนังสือเรียนของรร.เอง/ใบที่แจกในห้อง

งานชิ้นนี้(เฉพาะส่วนที่ได้เขียนขึ้นเอง) สงวนลิขสิทธิ์งานชิ้นนี้ตามสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แสดงที่มา 3.0 ประเทศไทย (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/th/>) สามารถนำไปเผยแพร่ ดัดแปลงหรือใช้ในทางการค้า ได้ ขอเพียงระบุแหล่งที่มาเท่านั้น แต่จะไม่มีกรับผิดชอบข้อผิดพลาดใดๆในเนื้อหาทั้งสิ้น